

C51 – WON4

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

14 december 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WONEN, STEDELIJK BELEID, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de correctie van afbetalingssommen van de hypothecaire leningen van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij (VHM)	1
Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen, tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, en tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de aanvaarding van holebi's door jongeren	3
Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen, over het ontbreken van een specifieke 'Stem vrouw'-campagne	7

Voorzitter: de heer Jan Penris

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de correctie van afbetalingssommen van de hypothecaire leningen van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij (VHM)

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Mijnheer de voorzitter, dit is een bijzonder technisch thema. Ik zal er enkel in het algemeen op ingaan. Mijnheer de minister, vanuit een andere functie werd ik al geconfronteerd met dit probleem. Uit de besluiten van de raad van bestuur van de toenmalige Vlaamse Huisvestingsmaatschappij van april 2000 die volgden op interne audits, blijkt dat er een principiële beslissing is genomen om de onrechtmatige vorderingen van hypothecaire leningen – zo'n 34.500 – te corrigeren. Er werd vastgesteld dat in de praktijk dikwijls geen overeenstemming was tussen de theoretische aflossingstabel die gehecht was aan de lenings- en de notariële akte, en de effectieve uitbetalingen.

De oorzaken zijn divers. Het gaat van foutieve berekeningen van mensualiteiten door de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij als kredietverlener, het toekennen van uitstel van betaling zonder interest door de kredietnemer tot het aanrekenen van kosten die bij het debetsaldo werden gevoegd. Het maandblad Rondom Wonen heeft het daar nog over gehad. Verder zijn er nog de kosten van de hypotheekhernieuwing, de kosten die werden aangerekend ten gevolge van wanbetaling door de kredietnemer, de onregelmatige betaling door de kredietnemers en bijgevolg de niet-naleving van de financiële verplichtingen enzovoort.

Er was een verschil tussen de tabellen en de effectieve afbetaling. Daarop werd terecht beslist om het probleem te onderzoeken. Daar is heel wat mankracht voor nodig. Uit de stukken die we hebben kunnen inkijken, blijkt dat per dossier gemiddeld 500 euro moet worden terugbetaald aan de ontleners. Ik heb geen enkel probleem met het werk dat tot nu toe geleverd is.

Een jaar na deze beslissing stelde de raad van bestuur om eerst een correctie door te voeren op alle lopende leningen en pas nadien op de al afgesloten leningen. De raad riep het enorme werk dat daarmee gepaard ging als reden in. In 2005 heeft de raad van bestuur beslist om een correctie op de afgesloten leningen enkel door te voeren na een uitdrukkelijke schriftelijke vraag van de ontleners. De beslissing werd gemotiveerd met de stel-

ling dat het niet altijd evident is om de betrokkenen terug te vinden. Dat klopt ook. Bovendien dreigde de verjaring van iedere mogelijke aanvraag in mei 2010 vanwege de wetgeving van 1998. Er zou tot dat tijdstip gewacht worden.

De periode waarop de verjaring dreigt te slaan, gaat van 1975 tot 1998. Het gaat om ongeveer 50.000 dossiers. Een aantal van de ontleners is ondertussen misschien al overleden, verhuisd enzovoort. Het zal niet evident zijn om die mensen terug te vinden. Zeggen dat ze zelf maar het initiatief moeten nemen, is echter ook niet de oplossing. Ze weten dikwijls niet waarover het gaat. Het totale bedrag dat moet worden terugbetaald is ongeveer 25 miljoen euro.

Mijnheer de minister, kunt u bevestigen dat de toenmalige raad van bestuur van de VHM geen stappen meer heeft ondernomen in verband met de afgesloten leningen? Hoeveel dossiers werden in totaal herberekend? Welk bedrag werd onrechtmatig geïnd? Hoe kwam dit terug bij de gedupeerde ontleners? Welke stappen kan men via de rechtsopvolger van de VHM ondernemen om ervoor te zorgen dat de gedupeerde ontleners alsnog een deel van het geld recupereren? Er moet een signaal worden gegeven zodat de mensen alsnog de kans krijgen om hun dossier te laten onderzoeken.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer Decaluwe, u hebt een interessante vraag gesteld. Het gaat over het klantvriendelijk functioneren van een – weliswaar autonome – overheidsinstelling. Hetzelfde probleem doet zich trouwens ook voor bij privébanken. Een en ander heeft te maken met de periode dat de informatica alleen op papier bestond en niet echt functioneerde. Berekeningen gebeurden gewoon manueel. Er waren zelfs geen rekenmachines. Dat is geen excuus. Ik wil daarmee enkel het probleem in zijn context plaatsen. Ik wil ook niet de VHM of haar voorganger, de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting, met de vinger wijzen. We moeten niettemin opkomen voor onze klanten. We moeten klantvriendelijk zijn. De VMSW, de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen, is een autonoom agentschap.

Mijnheer de voorzitter, ik zou willen beginnen met een aantal algemene vaststellingen en dan concreet antwoorden op de vragen van de heer Decaluwe.

Mijn principe is dat wat kan, moet worden gereguleerd. Wie voor de aflossing van zijn sociale lening te

veel heeft betaald aan de VMSW of aan de voorgangers van dit agentschap, moet dit geld terugkrijgen. Sociale leningen worden in principe toegekend aan wie zo al financieel niet ruim in de was zit.

Mensen kunnen dat rustig vragen. Het zou in twee richtingen kunnen gaan. We vinden het evident dat mensen die te veel hebben betaald, dat geld terugkrijgen. Omgekeerd zou het ook kunnen dat mensen te weinig hebben betaald. Als een herberekening dat zou uitwijzen, moeten die mensen niet bijbetalen, alleen al omdat het niet aan hen ligt dat er een foute berekening is gemaakt. Dat is de verantwoordelijkheid van de instelling zelf. Men had maar moeten zorgen dat de berekeningen destijds correct waren.

Men heeft bij de VMSW alle dossiers van na 1 mei herbekeken, dat betekent dat men is teruggegaan tot 1969. Het gaat hier vaak om langlopende dossiers. Stilaan werd het de gewoonte dat er leningen worden afgesloten voor een looptijd van 30 jaar. Dat is in de sector van de sociale leningen niet zo uitzonderlijk. Ongeveer 20.000 mensen hebben gemiddeld 500 euro teruggekregen. Het gaat om een provisie van ongeveer 11,3 miljoen euro. Dat geld was beschikbaar.

Ik vind ook dat men in de mate van het mogelijke moet teruggaan in de tijd en mensen geven waar ze recht op hebben. Men doet dat nu op basis van aanvragen. 1969, dat is al 36 jaar terug in de tijd. Mensen die vóór 1969 een lening hadden lopen, kunnen dat rustig vragen. Ik denk erover na hoe we dat verder kunnen bekendmaken. Ik stel wel vast dat het vrij prominent in Het Laatste Nieuws geplaatste verslag daarover in elk geval geen massa's reacties uitlokt.

De oorzaak van de fouten heeft te maken met een gebrek aan automatisering en met het feit ook dat er soms afspraken werden gemaakt. Dat is het type van dossier dat destijds vaak in een sfeer zat van afspraken en uitstel van betaling, die dan achteraf niet correct in de berekeningen werden meegenomen. Dat zijn allemaal geen excuses, het zijn gewoon verklaringen.

De problemen dateren ook niet van nu of van het recente verleden. Het gaat duidelijk om zaken uit een verder verleden.

U vraagt of ik kan bevestigen dat de toenmalige raad van bestuur van de VHM geen stappen meer ondernam met betrekking tot de afgesloten leningen. Om op uw vraag te kunnen antwoorden, is het aangewezen om de chronologie van de diverse beslissingen van de toenmalige raad van bestuur van de VHM kort te overlopen. Het klopt dat op 25 april 2000 de toenmalige raad van bestuur de principiële beslissing heeft genomen om de leningdossiers te herbekijken en, waar zich problemen voordeden, te corrigeren. Ik denk, mijnheer Decaluwe,

dat u toen zelf deel uitmaakte van die raad van bestuur. Toen al is er ook een voorrangregel goedgekeurd, namelijk dat prioriteit zal worden verleend aan de nog lopende dossiers, met name de dossiers die op 1 mei 2000 nog niet volledig waren afgelost. Op 13 maart 2001 is het dossier opnieuw op de raad van bestuur gekomen. Men had toen een beter zicht op de omvang van de problematiek. Op die raad is de beslissing van april 2000 herbevestigd en verfijnd. De voorrangregel die werd goedgekeurd in 2000 werd behouden. Er werd voorrang gegeven aan op 1 mei 2000 nog lopende dossiers. De op die datum afgesloten dossiers, die waarvan de lening al was terugbetaald, zouden pas nadien worden behandeld, tenzij er een vraag kwam van de ontlener: dan ook kregen de afgesloten dossiers voorrang. Er zijn dus wel degelijk afgesloten dossiers gecorrigeerd. Ik zal straks de cijfers geven.

Een volgende belangrijke beslissing in dit dossier werd genomen op de raad van bestuur van 22 februari 2005. Die beslissing werd achteraf verworpen, maar ik geef hier het volledige overzicht. Na afweging van verschillende scenario's werd beslist om geen enkel afgesloten dossier meer te corrigeren, dus ook niet als de betrokkene erom vroeg. De achterliggende motivatie van deze beslissing was de vaststelling dat het niet evident was om de beëindigde 'afgesloten' leningen nog te gaan corrigeren. De problemen situeerden zich immers meestal bij de aanvang van de lening, toen men om sociale redenen uitstel van betaling verleende. Om deze fouten te kunnen corrigeren, dient men dan ook over gegevens te beschikken van bij de aanvang van die lening. In de praktijk betekent dit dat men nog gegevens zou moeten hebben van leningen gestart in de jaren veertig, vijftig en zestig van de vorige eeuw – meer dan vijftig jaar terug – en ook bij instellingen die ondertussen een heel ander statuut hebben gekregen, een heel andere naam, of die verhuisd zijn. We hebben het bovendien over een sector die indertijd draaide op vrijwilligerswerk en gaandeweg geprofessionaliseerd werd.

De VMSW beschikt echter niet meer over al deze gegevens, gegevens die onder meer overgedragen zijn van de vroegere Nationale Landmaatschappij en die grote lacunes vertonen. Het is dus nagenoeg praktisch onmogelijk om op eigen initiatief al de leningen, het zijn er een 50.000, te herberekenen, nog los van de enorme personeelsbelasting die dat met zich meebrengt. Vanuit een zeker gelijkheidsprincipe – we doen het voor iedereen of we doen het voor niemand – is in 2005 de beslissing genomen om ook niet meer in te gaan op expliciete aanvragen tot herberekening.

Maar intussen is de raad van bestuur op deze beslissing teruggekomen. Op 14 maart 2006 heeft hij de beslissing genomen om toch nog afgesloten leningen te corrigeren, maar dan wel op uitdrukkelijke en schriftelijke

vraag van de ontlener. Dat kan ook via een mail, wat mij evident lijkt.

Hoeveel dossiers werden in totaal herrekend? Welk totaal bedrag werd onrechtmatig geïnd en hoe kwam dit terug bij de gedupeerde ontleners terecht? Tot op heden is de beslissing genomen om 34.640 leningen, waarvan 34.521 lopende leningen en 119 afgesloten leningen, te herbekijken en indien nodig te corrigeren. Hiervan zijn er momenteel 34.582 effectief herbekeken. In 22.374 gevallen was een correctie nodig. Niet elke herbekeken lening gaf dus aanleiding tot een correctie. Ook dat is een belangrijke boodschap om mee te geven.

Het totale bedrag aan correcties bedraagt momenteel 11.387.557,01 euro. Men heeft daar ook de provincies voor aangesproken. Bij de nog lopende leningen werd het bedrag in mindering gebracht van het uitstaande saldo. Mensen die bijvoorbeeld nog 2500 euro moesten terugbetalen en recht hadden op een compensatie van 500 euro, moesten 2000 euro terugbetalen. Op die manier zal de lening daarna steeds afgelost zijn voor de in de leningsakte voorziene einddatum.

Bij de reeds volledig afgeloste leningen werd de som uitbetaald aan de betrokken ontlener of zijn erfgenamen. Diegenen van wie de lening al afgelopen was, hebben wel het geld gekregen. En in het geval dat de betrokkene al overleden was – we gaan immers terug tot 1969 – hebben de erfgenamen het geld gekregen.

Welke stappen kunnen worden ondernomen om de gedupeerde ontleners alsnog een deel te laten recupereren? Zoals daarstraks al gemeld zal elke lening, waarvoor de vraag wordt gesteld, herbekeken worden en indien nodig gecorrigeerd worden.

Ik heb gevraagd aan de VMSW om dat zelf ook eens te bekijken. Uiteindelijk is dit een autonome instelling, die sterk op haar autonomie gesteld is. Ik heb daar geen probleem mee; ik ben degene die tekst en uitleg geef als ik ondervraagd word. Ik heb ook een goede verhouding met die instelling. We bekijken hoe we dat ook daar nog meer bekend kunnen maken.

Men heeft de zaken nagekeken vanaf 1969. We moeten dus heel ver teruggaan en veel mensen weten wellicht niet meer hoe het destijds gelopen is. Maar ik stel de mensen gerust: als ze recht hebben op geld, krijgen ze het. En als ze hadden moeten bijbetalen, moeten ze dat niet doen, al was het maar omdat het niet hun fout is, maar die van de instelling die de verantwoordelijkheid draagt.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Ik dank de minister voor het goede antwoord, al blijf ik nog wat op mijn honger zit-

ten. We spreken inderdaad over de vorige eeuw. Wellicht zal niemand of bijna niemand uit zichzelf beginnen te schrijven. We moeten dus op een of andere manier – via de media, via een advertentie – een kleine inspanning doen om dat bekend te maken. Het zal uiteindelijk om niet veel mensen gaan, maar we kunnen dan toch stellen dat gerechtigheid geschied is en dat iedereen op een correcte manier behandeld is. En dat mag voor mijn part wat geld kosten. We hebben daar communicatiebudgetten voor van de overheid.

Minister Marino Keulen: Ik heb daar absoluut geen probleem mee. Het uitgangsprincipe moet zijn dat de mensen krijgen waar ze recht op hebben. Als mensen geld moeten krijgen van de overheid, moeten ze dat krijgen. Punt uit. Dat heeft inderdaad te maken met rechtvaardigheid en klantvriendelijkheid en met het feit dat iedereen moet krijgen waar hij recht op heeft.

Ik heb dat ook aan de VMSW gevraagd. Zij moeten daar zelf eens over nadenken en eventueel via de media communiceren. Het zal sowieso om een beperkt aantal mensen gaan, omdat zo ver is teruggedaan in de tijd: 36 jaar, dat is al heel ruim. Bovendien kunnen we mensen achteraf, als ze beweren dat hun onrecht is aangedaan, zeggen dat we moeite hebben gedaan om hen op hun rechten te wijzen en hun de zekerheid hebben gegeven dat ze niet moeten bijbetalen als het in hun nadeel zou zijn. Dat is dan de verantwoordelijkheid van de instelling die in de fout is gegaan. Ik zou niet weten hoe we de mensen nog meer kunnen geruststellen en uitnodigen om die stap te zetten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen, tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, en tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de aanvaarding van holebi's door jongeren

De voorzitter: Minister Van Brempt zal ook antwoorden namens minister Vandenbroucke en minister Anciaux.

De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, enkele weken geleden verschenen in de media enkele artikels waaruit bleek dat het – voorzichtig uitgedrukt – bijzonder pover ge-

steld is met de aanvaarding van holebirechten door Vlaamse jongeren. Blijkbaar gaat de evolutie op juridisch vlak naar aanvaarding en gelijke behandeling van holebi's niet gepaard met een gelijkaardige evolutie op maatschappelijk vlak. Er lijkt enkel sprake te zijn van schijntolerantie.

Om dit te illustreren geef ik enkele cijfers uit het onderzoek van professor Marc Hooghe. Gevraagd naar hun steun voor holebirechten op een schaal van 0 tot 10, scoren jongeren net iets boven de helft, namelijk 5,24. In deze studie valt het verschil in attitude op tussen jongens en meisjes. Meisjes zijn toleranter en scoren 6,5 op de genoemde schaal, terwijl het cijfer bij jongens slechts 4,09 is. Bijna 43 percent van de jongens zegt een uitgesproken negatieve houding tegenover holebirechten te hebben. Bij meisjes is dat maar 14 percent.

Een ander opvallend verschil is dat tussen gelovigen en niet-gelovigen. Niet-religieuzen scoren 5,77 op die schaal, katholieken 5,39, orthodoxen 4,61, protestanten 4,06 en islamieten 2,51. Liefst 79 percent van de jongens met een islamitische achtergrond staat uitgesproken negatief tegenover holebirechten. Bij islamitische meisjes is dat toch ook 50 percent.

De onderzoekers stelden nog andere vragen, bijvoorbeeld of holebi's betogingen mogen organiseren. 48 percent van de jongens zegt neen; 70 percent van de meisjes zegt ja. Op de vraag of holebistandpunten op de televisie mogen komen, antwoordde 38 percent van de jongens neen en 85 percent van de meisjes ja. Ook bij die vraag dalen de cijfers als we alleen naar de islamitische jongeren kijken. Van hen vindt gemiddeld 54 percent dat holebi's met hun standpunten van de tv moeten wegblijven.

Mevrouw de minister, in april of mei is er nog een ander onderzoek verschenen, dat werd uitgevoerd in opdracht van de ILGA, de International Lesbian and Gay Association. Het ging over 'The social exclusion of young lesbian, gay, bisexual and transgender people in Europe'. Dat onderzoek peilde eigenlijk naar het omgekeerde van het vorige, en vroeg holebi-jongeren hoe het stond met hun aanvaarding. Het werd uitgevoerd in 37 landen, waaronder ook ons land.

In deze studie is geen enkele aanwijzing te vinden dat Vlaanderen beter of slechter zou scoren dan het algemene resultaat van dat onderzoek. Dat resultaat is het spiegelbeeld van dat van het onderzoek van professor Hooghe. Meer dan de helft van de respondenten ondervindt vooroordelen of discriminatie binnen de eigen familie. Beter is het gesteld in de zeer nabije vriendengroep. Daar ligt de aanvaarding hoger. Op school echter ervaren ze de meeste vooroordelen en discriminatie. Zowat 60 percent van de respondenten heeft negatieve ervaringen op school met betrekking tot het holebi zijn. Het gaat dan

over pesten en geweld, zowel door leerkrachten als door medeleerlingen en over de rol die leerkrachten al dan niet op zich nemen. De belangrijkste redenen die worden gegeven voor vooroordelen en discriminatie zijn onwetendheid, desinformatie en angst voor het onbekende.

Mevrouw de minister, beide onderzoeken geven frappante resultaten te zien. Een krant kopte dat jongeren ronduit vijandig staan tegenover holebi's. Dat verontrust me, en ik heb uit uw reactie begrepen dat ook u daar ongerust over was. Ik heb deze vraag ook gesteld aan uw collega-ministers van Onderwijs en Jeugd, minister Vandembroucke en minister Anciaux, omdat ik vind dat zij minstens evenveel betrokken zijn.

Ik verwijs nog naar de holebiresolutie die we in het voorjaar hebben goedgekeurd, en waarmee we al de vinger op de wonde legden. Al hadden we niet gedacht dat het zo erg gesteld was.

Welke conclusies trekken de ministers uit deze gegevens? Welke maatregelen overwegen ze om deze verontrustende vaststellingen betreffende de aanvaarding van holebirechten om te buigen?

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ook ik ben geschrokken van de ernst van deze cijfers. Ik herinner me de bespreking van de resolutie waarnaar de heer Roegiers verwees. Sommige collega's maakten toen de bedenking dat we de wereld niet op zijn kop moesten zetten en dat we het holebi zijn niet tot norm moesten verheffen. Deze cijfers wijzen uit dat daar helemaal geen sprake van is. De resolutie had en heeft wel degelijk een waarde.

Ik sta eigenlijk met de mond vol tanden, en kom dan ook niet verder dan de algemene vraag die de heer Roegiers al stelde. Welke extra maatregelen kunnen nog worden genomen? Daarbij moeten we ook wel weten dat overdreven preken een averechts effect kan hebben. Ik zeg niet dat u dat doet, maar het is een val waar veel sensibilisatiecampagnes in trappen. Hoe zorgen we dus voor een normale aanvaarding van iets dat misschien wel meer voorkomt dan we denken? De samenleving als geheel zou daar immers beter van worden.

De voorzitter: De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, die resolutie was heel erg nodig. De open informatie die door de media en door onze samenleving over dit onderwerp wordt gegeven, blijkt niet door te dringen tot een grote onderstroom van onze jeugdige medeburgers. Mevrouw de minister,

wat wordt er gedaan, eventueel samen met de ministers die bevoegd zijn voor de domeinen die het uwe door-kruisen, zoals Onderwijs en Welzijn? Is er uitzicht op een gemeenschappelijke actie van de verschillende departementen?

De voorzitter: Minister Van Brempt heeft het woord.

Minister Kathleen Van Brempt: Geachte leden, ik dank u voor de vragen. Het is heel belangrijk hier nog eens stil bij te staan, en ook dat u als parlementsleden goed opvolgt wat we daaromtrent doen. De heer Roegiers heeft de cijfers juist geciteerd. We kunnen er nu wel heel zeker van zijn dat, ondanks de spectaculaire juridische inhaalbeweging waarmee we voorloper zijn in de Europese Unie, we een groot deel van de bevolking niet mee hebben, en in het bijzonder de jongeren. Jongeren staan onvoldoende tolerant ten opzichte van holebi-seksualiteit.

Een andere vaststelling waar we in een bredere context over moeten nadenken, dus niet alleen in het kader van holebi's, is dat meisjes opvallend veel toleranter blijken te zijn en meer openstaan voor iets dat anders is. Ik kan dat niet onmiddellijk verklaren. Ik kan daar wel van alles bij bedenken, maar we moeten daar breder over durven nadenken.

Wat we al weten, waaraan we in het verleden al hebben gewerkt en wat bijzonder verontrustend is, is dat tolerantie samenhangt met godsdienst. Wat ons extra moet verontrusten is de heel gebrekkige tolerantie in de moslimgemeenschap. Aangezien dat een grote gemeenschap is in Vlaanderen, moeten we daar terecht heel wat aandacht aan besteden.

Mijnheer Roegiers, u verwijst naar een onderzoek van het ILGA, International Lesbian and Gay Association. We kunnen net zo goed verwijzen naar een eigen onderzoek dat we hebben gevoerd en dat gelijklopende conclusies geeft, namelijk het befaamde Zzip-onderzoek van professor Vincke. Over de beleving van holebi-jongeren, de mogelijkheid die ze hebben om zich te outen en de opvang die ze dan hebben, zien we ook in die studie gelijklopende vaststellingen. We weten daaruit dat holebi-jongeren vandaag een heel groot risico lopen om in een sociaal isolement terecht te komen, zeker op het moment dat ze in het reine trachten te komen met hun seksuele geaardheid. De mensen die de holebi-jongeren het beste opvangen, komen uit de onmiddellijke omgeving, namelijk vrienden, het zijn niet de ouders en zeker niet de school. Daar moeten we verder aan werken.

Ik kom tot de zaken die we gaan doen en de initiatieven die we hebben opgestart in het algemeen, maar ook naar aanleiding van die schokkende gegevens. We moeten nog meer weten. Er zijn nog heel wat dingen die we niet

weten. We hebben nu ruwe cijfergegevens uit het onderzoek van professor Hooghe, maar een verdere wetenschappelijke analyse is absoluut noodzakelijk want uit dit materiaal valt nog meer te leren. Ik heb onmiddellijk opdracht gegeven voor verder wetenschappelijk onderzoek. Die opdracht bestaan uit twee delen.

Eenzijds laat ik het belang van verschillende achtergrondvariabelen controleren via het gebruik van een multivariaat model. Op die manier krijg ik een gedetailleerd zicht op de risicogroepen bij de jeugd, zodat ik een gericht beleid kan ontwikkelen.

Omdat het onderzoek van professor Hooghe sowieso reeds aangeeft dat de intolerantie bij allochtone jongeren – en in het bijzonder bij de jongens – zeer hoog ligt, zal ik anderzijds ook laten nagaan hoe binnen de allochtone gemeenschap wordt nagedacht over gelijke rechten voor holebi's. Dat vormt het tweede deel van het onderzoek. We kunnen daar heel veel over speculeren en naar aanleiding van de dingen die we weten, kunnen we een aantal argumenten op een rijtje zetten. Ik wil echter weten wat de verschillende legitimeringsgronden zijn van waaruit discriminerende attitudes gerechtvaardigd worden binnen de moslimgemeenschap, bij de jongeren en bij de jongens in het bijzonder. Dit specifieke deel van het onderzoek moet uitmonden in specifieke beleidsadviezen over de manier waarop we, met respect voor de culturele eigenheid van minderheidsgroepen, de aanvaarding van holebi's verder kunnen stimuleren.

Ik verwacht de onderzoeksresultaten nog voor de zomer. Uiteraard zullen we daar de nodige beleidsconclusies uit trekken, ook in het kader van het Europese Jaar van Gelijke Kansen. Dat betekent niet dat we ondertussen niet verder gaan met een aantal actiepunten. Na de focus op het juridische kader moeten we nu meer dan ooit de focus leggen op de maatschappelijke aanvaarding van holebi's vanuit gelijke kansen. Er is een heel belangrijke uitdaging voor de allochtone gemeenschap.

We hebben in het verleden niet stil gezeten op dat vlak. We hebben twee mooie initiatieven opgestart die u ongetwijfeld kent: het Toledoproject en De Zoete Dialoog. De bedoeling van het Toledoproject van het Roze Huis was een dialoog op te starten tussen moslims en holebi's in het Antwerpse om beide gemeenschappen de kans te geven elkaar beter te leren kennen. Het was niet altijd gemakkelijk en het was een erg arbeidsintensief proces, maar het project is zeker succesvol te noemen.

Er werd een tiental activiteiten en workshops georganiseerd met deelnemers uit de allochtone en uit de holebigemeenschap. Het thema werd op die manier op een respectvolle manier bediscussieerbaar. Ik ben nog niet zo lang geleden naar een uitloei van dat project

geweest, namelijk een waardevolle fototentoonstelling van allochtone holebi's, die nu zal rondreizen.

Ondertussen werd ook een vervolgproject voor andere allochtone gemeenschappen opgestart onder de naam 'Mazungumzo'. Dat is Swahili voor 'dialog'. Dat vervolgtraject krijgt geld uit het budget voor gelijke kansen én uit het budget voor het inburgeringsbeleid. Het is heel goed dat ook minister Keulen dit project steunt.

Mazungumzo verbreedt het initiatief naar de verschillende groepen. Ik denk verder ook dat het initiatief zich niet tot Antwerpen mag beperken, maar zich moet uitstrekken over geheel Vlaanderen. Vooral de grote steden waar veel moslims leven, moeten we bereiken. Een ander project is 'De Zoete Dialoog'. Het draait vooral rond de film 'Mijn zus Zara'. Die film is een echte aanrader.

Uiteraard mogen we niet de fout maken te denken dat alleen de allochtone gemeenschap vooroordelen over holebi's heeft. De strijd voor de aanvaarding van holebi's, en tegen hun discriminatie, moet worden veralgemeend. Ik heb met de minister-president afgesproken dat er longitudinaal onderzoek wordt verricht over de perceptie van holebiseksualiteit in Vlaanderen. Dat zal gebeuren door de studiedienst van de Vlaamse Regering die verantwoordelijk is voor het grootschalige survey-onderzoek over sociaal-culturele verschuivingen in Vlaanderen.

In een representatieve steekproef bij 1500 Nederlandse Vlamingen wordt gepeild naar waarden, opvattingen en overtuigingen over maatschappelijke en beleidsrelevante thema's. In de editie van 2006 is voor het eerst een module opgenomen met vragen over de perceptie van holebiseksualiteit, over de eigen seksuele identiteit en over persoonlijke contacten met holebi's. Deze module zal in de toekomst regelmatig opnieuw worden gebruikt, zodat de evolutie zichtbaar wordt.

Momenteel wordt achter de schermen hard gewerkt aan het holebi-actieplan. Zo voorzie ik onder meer in een tweede editie van het Zzzip-onderzoek en in een actie-onderzoek over de noden van jonge lesbiennes en biseksuele meisjes. Onderzoek toont overduidelijk aan dat onder holebi's vooral jonge lesbiennes en biseksuele meisjes het kwetsbaarst zijn. Dat blijkt onder meer ook uit de zelfmoordcijfers. Er wordt ook een nieuwe editie van de brochure 'Holebi's en lesbiennes in Vlaanderen', beter bekend als de Smartiesbrochure, uitgegeven en verspreid. Dit boekje werd voor het eerst in 1999 uitgegeven. In 2001 werd het geüpdatet. Het bevat informatie over een brede waaier van aspecten van holebiseksualiteit en de maatschappelijke en leefsituatie van holebi's.

In 2007 zal ik ook informatieavonden organiseren voor ouders of grootouders die meer willen weten over holebiseksualiteit. Uit het Zzzip-onderzoek blijkt immers dat

de onmiddellijke omgeving van holebi's niet altijd openstaat voor hun seksuele geaardheid. Andere elementen uit het plan zijn de financiële ondersteuning van de Eurogames 2007 en de organisatie in het najaar van een Europees holebicongres waar mensen uit het middenveld 'goede praktijken' en andere inzichten zullen uitwisselen. Vanzelfsprekend wordt dit plan ook aan het holebimiddenveld voorgelegd.

Ik bereid ook een plan voor ter bevordering van de gelijke behandeling van kansengroepen, onder meer voor holebi's. Bij dat plan hoort ook een decreet waarmee ik de strijd tegen discriminatie in Vlaanderen een juridische basis zal geven. Een belangrijk aandachtspunt daarbij is het voorkomen van discriminaties via preventie, sensibilisering en bemiddeling. Werken aan een open samenleving waar mensen zonder problemen voor hun seksuele oriëntatie kunnen uitkomen, betekent dat we zeer vroeg moeten beginnen. De school vormt in dat opzicht de plek bij uitstek om jongeren reeds op vroege leeftijd te leren omgaan met diversiteit.

Het project 'Ik heb één mama. Ik heb géén mama, ik heb twee papa's' van de Arteveldehogeschool wordt via het gelijkemansbeleid ondersteund. Het is in dat opzicht een mooi voorbeeld. Met dat project wil ik de maatschappelijke tolerantie voor andere gezinsvormen en het welbevinden van kinderen uit die gezinnen bevorderen. Heel concreet wordt een educatief pakket ontwikkeld om het thema 'nieuwe gezinsvormen' al in de lagere school bespreekbaar te maken. Het is een mooi voorbeeld van samenwerking met de onderwijssector. Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming Frank Vandenbroucke organiseert vormingen in het basis-, secundair en hoger onderwijs voor leerlingen, leerkrachten, directies, CLB's en pedagogische begeleiders. De Holebifederatie verzorgt die vormingen en heeft hiervoor van minister Vandenbroucke financiële garanties gekregen tot 2009.

Ook in het kader van het lopende project 'Diversiteit in de lerarenopleiding' worden toekomstige leerkrachten geïnformeerd over hoe men moet omgaan met homoseksualiteit. Dat moet de aanzet zijn om in alle onderwijstakken een omgeving te creëren waarin jongeren goed bij hun outing worden begeleid. Daarnaast wordt in de vakoverschrijdende eindtermen van de tweede en derde graad in het thema 'gezondheidseducatie' telkens één eindterm over homoseksualiteit opgenomen. Op die manier wordt het mogelijk om op structurele wijze te werken aan de bespreekbaarheid van homoseksualiteit in het secundair onderwijs. In het lager onderwijs komt het thema aan bod in het thema 'relaties en seksualiteit'.

Verder is het belangrijk om ook in jeugdbewegingen en sportclubs jongeren te informeren en te sensibilise-

ren. Vlaams minister van Cultuur, Sport, Jeugd en Brussel Bert Anciaux ondersteunt de Holebifederatie en de jongerenorganisatie Wel Jong Niet Hetero op structurele wijze. Ook op dat vlak werken we goed samen. Wij ondersteunen Wel Jong Niet Hetero op basis van projecten, terwijl de structurele subsidie wordt gegeven door minister Anciaux.

Bovendien heeft minister Anciaux er zich toe geëngageerd om in het kader van het nieuwe jeugdinformatiebeleid jongeren correct te informeren over homo- en holebisexualiteit. Daarnaast zal hij jeugd-, sport- en culturele verenigingen oproepen tot meer openheid ten aanzien van holebi's via het opstellen en verspreiden van een algemeen charter.

We coördineren de zaak via Gelijke Kansen. Daarnaast zorgen we voor een aantal eigen onderzoeken en projecten, en werken we het Gelijkebehandelingsdecreet juridisch verder uit. We moeten bovendien ook kijken naar de opencoördinatiemethode om het beleid verder vorm te geven.

Er worden heel wat initiatieven ontwikkeld en ontplooid. In het kader van het Europees Jaar van Gelijke Kansen voor Iedereen en in het licht van de verontrustende onderzoeken, hebben we eigenlijk nog wel wat ruimte om bijkomende initiatieven te nemen. Ik ben van plan daar ook werk van te maken. Voor 2007 worden er ook middelen vrijgemaakt. We zullen initiatieven nemen, samen met het middenveld. We zullen rekening houden met uw suggesties.

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Voor een deel zegt u ook wat ik had verwacht. Er gebeurt inderdaad al heel wat. Wat me bijzonder verheugt, is dat u zelf nog een aantal bijkomende initiatieven aankondigt. Ik veronderstel dat die nog eerst moeten worden onderzocht vooraleer u ze lanceert.

Laat er geen misverstand over bestaan: het is indrukwekkend wat er allemaal gebeurt. Ik heb wel het gevoel dat heel wat van die – goede en goedbedoelde – initiatieven degenen bereiken die al overtuigd zijn en te weinig degenen die nog overtuigd moeten worden. Ik ben het eens met de heer Gatz dat we niet mogen vervallen in gepreek. Misschien moeten we de nieuwe initiatieven toespitsen op degenen die heel moeilijk te bereiken of te overtuigen zijn.

Het verheugt me dat ook minister Vandenbroucke initiatieven neemt in de scholen. Uit het verleden weten we echter dat bijlange niet alle scholen worden bereikt. Er bestaat zoiets als de autonomie van de scholen. Ook daar knelt vaak het schoentje. Degenen die al overtuigd zijn,

krijgen de beschikking over een aantal bijkomende tools. Dat is goed. De scholen die huiverachtig of weigerachtig tegenover deze vorm van gelijke kansen staan, worden niet verplicht er gebruik van te maken. *(Opmerkingen van mevrouw Cathy Berx)*

Ik noem geen namen. Ik maak enkel een algemene opmerking.

Mevrouw de minister, voor het overige ben ik blij met uw antwoord. Ik hoop dat de vele initiatieven die worden genomen ook effect zullen hebben.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen, over het ontbreken van een specifieke 'Stem vrouw'-campagne

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, op 8 oktober werden meer vrouwen dan ooit verkozen op het lokale niveau. In Vlaanderen steeg hun aandeel van 27 naar 33 percent in de gemeenteraden en van 29 naar 36 percent in de provincieraden. Vanzelfsprekend kunnen we alleen maar tevreden zijn met een dergelijk resultaat, dat ongetwijfeld een gevolg is van een aantal wettelijke bepalingen. Zo is de pariteit op de lijsten een duidelijke hefboom geweest om het aantal vrouwelijk verkozenen te doen toenemen.

Bij de verkiezingen van oktober 2006 werd zeker bij de lijstvorming en de samenstelling van de kandidatenlijsten de pariteit tussen mannen en vrouwen bereikt. We hebben vastgesteld dat in de gemeenten waar de rits werd toegepast, de door de vrouwen behaalde resultaten duidelijk nog beter zijn. En toch. Ondanks het feit dat evenveel vrouwen als mannen in het bestuur een kwestie van democratisch evenwicht en fundamentele gelijkheid is, zijn de vrouwen in de besturen nog steeds ondervertegenwoordigd.

De huidige quotawet, het huidige quotadecreet volstaat dus niet om er voor te zorgen dat de groep vrouwen in de gemeentepolitiek een afspiegeling is van de groep vrouwen in de samenleving. Vrouwen moeten duidelijk nog een historische achterstand inhalen.

Tijdens de afgelopen verkiezingen is nog iets anders duidelijk geworden. Vrouwen werden weinig of te weinig als stemmentrekkers beschouwd. Het is belang-

rijk om de aandacht te vestigen op het potentieel bij de vrouwelijke kandidaten voor de volgende gemeente- en provincieraadsverkiezingen.

Om van een paritaire democratie te spreken, moet er specifieke aandacht zijn voor vrouwelijke kandidaten. Ze verdienen een extra steun tijdens de campagne. Mijn vragen gaan juist over de steun die vrouwen vanuit de hogere, Vlaamse, overheid hebben kunnen genieten.

Mevrouw de minister, welke gelijkheidsacties hebt u ondernomen om het aantal vrouwen in de lokale besturen te doen stijgen zodat niet alleen de lijsten maar ook de besturen paritair worden? Welk budget wordt daarvoor vrijgemaakt?

Mevrouw de minister, u hebt een algemene campagne 'Stem divers' opgezet. Is dat het enige initiatief ten aanzien van vrouwelijke kandidaten? Waarom werd er geen specifieke campagne opgezet? Hoe hoopt u die historische achterstand van vrouwen in de besturen weg te werken?

Hoe interpreteert u de resultaten van de vrouwelijke kandidaten en gekozenen bij de gemeente- en provincieraadsverkiezingen? Hebt u daarvoor een wetenschappelijke studieopdracht gegeven of bent u dat van plan? Zult u op basis van een evaluatie van de impact van een quotadecreet nog aanbevelingen formuleren voor de federale verkiezingen van 2007?

Nu de coalities en schepencolleges gevormd worden, blijkt dat vrouwen net als allochtonen nog steeds uit de boot vallen wanneer de schepenambten worden verdeeld. Hoe wilt u stimuleren dat meer vrouwen een uitvoerend ambt krijgen toegewezen? Hoe wilt u zorgen voor een betere doorstroming?

Het ritsprincipe blijft een belangrijke hefboom om de paritaire democratie te bereiken. Vrouwen scoren immers beter op lijsten die het ritssysteem hanteren. Bij 61 procent van deze lijsten behalen de vrouwen de kritische drempel van een derde. Bij 40 procent van de lijsten gaan ze zelfs over de magische grens van de helft. De cijfers tonen dus duidelijk aan dat de rits werkt. Mevrouw de minister, zult u de nodige stappen zetten om de rits verplicht te maken voor de hele lijst? Op welke termijn wilt u dat realiseren?

De voorzitter: Minister Van Brempt heeft het woord.

Minister Kathleen Van Brempt: Mijn doelstelling is dat er binnen de politieke besluitvormingsorganen, de adviesorganen en de samenleving een betere afspiegeling komt van de bevolking. Dat heb ik van bij mijn aantreden gesteld. Die samenstelling moet diverser worden. Dat is een van mijn beleidsprioriteiten in het gelijkheidsbeleid.

In het verleden werd vanuit het gelijkheidsbeleid enkel gefocust op het verhogen van de aanwezigheid van vrouwen. Ik wil die focus verruimen. Dat is een ambitieuze maar ethisch en maatschappelijk noodzakelijke doelstelling. Dat betekent niet dat ik de ondervertegenwoordiging van vrouwen minder belangrijk vind dan die van andere groepen. Het impliceert ook niet dat er minder initiatieven zouden worden genomen. Dat bewijzen de succesvolle initiatieven: nog nooit zijn zoveel vrouwen verkozen in lokale en provinciale assemblees.

De initiatieven die ik heb ontwikkeld in de aanloop naar de lokale verkiezingen, zijn grotendeels gebaseerd op de bevindingen van het onderzoek dat professor Reynaert en zijn team in 2004 hebben uitgevoerd in opdracht van het Vlaamse gelijkheidsbeleid. Dat onderzoek toonde aan dat, in tegenstelling tot wat velen dachten, niet de uitstroom van vrouwen het grootste probleem was, maar wel de gebrekkige instroom. Ik heb me dan ook vooral gericht op het informeren, empoweren en overtuigen van potentiële kandidates en op het overtuigen van de kiezer van het belang om ook voor hen te kiezen.

De eigenlijke lijstvorming gebeurt binnen de partijen, maar ik heb samen met de minister van Binnenlandse Aangelegenheden een aantal initiatieven genomen. Een daarvan is de paritaire samenstelling van de lijst. Verder mogen de eerste drie plaatsen niet langer bezet worden door personen van hetzelfde geslacht. Daarnaast is er het principe dat in een college van schepenen, burgemeester en OCMW-voorzitter minstens een persoon van het andere geslacht aanwezig moet zijn. Tot slot is er het initiatief dat schepenen en het college in blok moeten worden verkozen. Vroeger gebeurde dat per kandidaat. Dat initiatief is minder bekend maar moet vrouwen meer kans geven op een schepenmandaat.

In de loop van 2005 heeft de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten met de steun van het Vlaamse gelijkheidsbeleid het draaiboek en de begeleidende brochure 'Lokale Politiek. Iets voor mij?' ontwikkeld. De bedoeling was geïnteresseerden te stimuleren om informatiesessies te organiseren waarbij ze zich prioritair zouden richten op bevolkingsgroepen die momenteel ondervertegenwoordigd zijn in de politieke besluitvormingsorganen. Voor dit initiatief is een budget van 31.660 euro uitgetrokken. Om de implementatie van het draaiboek te stimuleren werd samengewerkt met de provinciale emancipatieambtenaren. Zij richtten zelf sessies in om als financieel doorgesleut naar organisaties te functioneren. Daarvoor is een budget van 50.000 euro uitgetrokken.

De 'Denk niet cliché. Stem niet cliché'-campagne was ook een uitvoering van het actieplan. In het voorjaar

van 2006 werd daarvoor een campagne uitgeschreven. Het campagnebudget bedroeg 62.647 euro en het budget voor mediaruimte 56.000 euro. Ik kom straks nog terug op die campagne, in het kader van uw tweede vraag.

Voor de volledigheid wil ik erop wijzen dat in het kader van de besluitvorming niet enkel gewerkt is aan de verhoging van de aanwezigheid van ondervertegenwoordigde groepen. Er is ook gewerkt aan de kwalitatieve doelstelling, met name het op de politieke agenda plaatsen van de specifieke noden en behoeften van deze ondervertegenwoordigde groepen. Dat deed ik voornamelijk door de organisatie van zogenaamde lunchgesprekken. Op vraag van het Vlaamse gelijkemansbeleid organiseerden verschillende ad nominatum gesubsidiëerde organisaties lunchgesprekken over het thema diversiteit in besluitvorming.

Terwijl de vormingssessie in het kader van 'Lokale politiek. Iets voor mij?' vooral gericht is tot de heel specifieke groep van mensen die in de politiek zouden stappen, richtte de campagne 'Denk niet cliché. Stem niet cliché' zich tot de kiezers. De bedoeling was om de kiezer op een ludieke, ietwat provocerende manier te wijzen op de meerwaarde van divers samengestelde besturen. Zoals u terecht opmerkt, wil ik niet enkel wijzen op de ondervertegenwoordiging van vrouwen, maar ook op die van andere bevolkingsgroepen.

Het gaat met andere woorden over de verruiming van de scoop, maar niet over de vervanging van de scoop. De uiteindelijke campagne bestond uit drie beelden met "body copy". Eentje zoomde op ludieke wijze in op de ondervertegenwoordiging van vrouwen, de andere op die van personen met een handicap, een derde op personen van allochtone origine. Het gaat niet toevallig om drie groepen die ook fysiek herkenbaar zijn.

De drie beelden werden verspreid via advertenties, via splashpagina's op de website van verschillende tijdschriften, en via e-cards. Geïnteresseerde organisaties konden de beelden in pdf-file opvragen en afdrucken. Wie wilde, kon er ook een eigen 'stem vrouw'-campagne mee organiseren door enkel het vrouwelijke beeld te gebruiken.

Op welke manier interpreteer ik de resultaten van de vrouwelijke kandidaten en gekozenen? U hebt zelf al naar de cijfers verwezen. Die zijn goed en liggen in de lijn van de voorgaande verkiezingen, die ook aangepaste quota hanteerden. Wij hebben een sprong gemaakt van 27 naar 33 percent verkozenen in de gemeenteraden en in de provincieraden zelfs van 29 naar 37 percent.

U vraagt of er wetenschappelijk onderzoek is gebeurd om de verkiezingsuitslag vanuit vrouw-manperspectief te beschouwen. Dat was eigenlijk niet nodig, omdat we van bij het begin met de minister van Binnenlands Be-

stuur hebben afgesproken om het gelijkemansperspectief onmiddellijk op te nemen bij de analyse van de verkiezingsresultaten en het verdere postelectorale onderzoek.

Dat had als resultaat dat bij de bekendmaking van de verkiezingsuitslagen onmiddellijk de verhouding van het aantal gekozen mannen en vrouwen bekend kon worden gemaakt via de gekende website www.vlaanderenkiest.be.

U verwijst in uw vierde vraag naar de coalities en de aanwezigheid van vrouwen in de schepencolleges die gevormd worden. Het is daarvoor misschien nog iets te vroeg, want het zit nu net in een stroomversnelling. Er worden belangrijke besluiten genomen over de samenstelling. De afgelopen week is er heel wat beslist. Het is nog iets te vroeg om een omvattende analyse te maken. Ik stel voor dat we daar in januari op terugkomen om te zien hoe dat verlopen is.

Wat in ieder geval wettelijk niet meer kan, zijn de desastreuze colleges, zoals we die gekend hebben, waarin alleen maar mannen zaten. Dat zal dus niet meer mogelijk zijn. Op basis van de cijfers moeten we de juiste conclusies trekken. In ieder geval zullen we een stap vooruit gezet hebben.

Dan vroeg u naar initiatieven omtrent de rits. U maakt een redenering die maar gedeeltelijk opgaat. U stelt dat de rits een belangrijke hefboom zou zijn om de paritaire democratie te bereiken. Als argumentatie geeft u aan dat vrouwen beter scoren op lijsten die het ritssysteem hanteren.

Op zich is dat geen waterdichte redenering. Het zou wel eens kunnen dat vrouwen beter scoren op die lijsten, omdat het nu net gaat om partijen of lokale partijafdelingen die gender heel belangrijk vinden en daar ook veel campagne rond voeren. Het zou kunnen dat de vrouwen veeleer daardoor beter scoren, dan enkel en alleen door het ritssysteem. Misschien investeerden de partijverantwoordelijken daar extra energie in het aantrekken van sterke kandidates. Eigenlijk heb je wetenschappelijk onderzoek nodig om dat te kunnen vaststellen. Ik zeg niet dat wat u zegt onwaar is, maar dat we die conclusie niet zomaar kunnen trekken.

Als u mij vraagt of het een goede zaak is dat partijen ritsen op hun lijst, zeg ik ja. Als u mij vraagt of ik van plan ben te werken aan een verplichting, zeg ik neen. Op een gegeven moment zijn er verplichtingen en initiatieven die genomen moeten worden door de politieke partijen. Iedereen moet daarbij in de eigen boezem kijken.

Er moet zoveel als mogelijk geritst worden, maar tegelijk is er nood aan flexibiliteit. Ik heb daar in het kader

van andere vragen ook al naar verwezen. Het zou te rigide zijn om enkel met de rits te werken. Er is net zo goed vraag om jonge kandidaten, vrouwen, of zelfs vrienden of collega's, bij elkaar te zetten.

Ik ben niet van plan een initiatief te nemen wat betreft uw vraag omtrent de samenstelling van colleges. Ik vind dat we samen een goede evaluatie moeten maken eens we de cijfers hebben. Als blijkt dat in heel wat besturen enkel het minimum minimorum is ingevuld, moeten we wel nadenken over verdere initiatieven want dat zou betekenen dat de lokale besturen van slechte wil zijn. Ik verwijst ook naar de verantwoordelijkheid die ieder van ons daarin te nemen heeft. Waar ikzelf mee heb beslist heb over de samenstelling van besturen, heb ik altijd trachten te werken met de pariteit, maar dat valt buiten het bestek van mijn mandaat als minister van Gelijke Kansen.

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Mevrouw de minister, ik dank u voor het antwoord. Ik blijf toch nog met wat vragen zitten

Ik vergelijk het budget met vroegere campagnes. Dikwijls werd een samenwerking met het middenveld ook via het budget gestimuleerd en gehonoreerd door de overheid. Er is wel met de VVSG samengewerkt. Dat is zo voor alle gemeenten. De KAV en de Nationale Vrouwenraad hebben wel campagnes gevoerd om voor vrouwen te stemmen. Ze waren daarvoor aangewezen op hun eigen inzet en eigen budgetten. Het is goed dat ze zelf die initiatieven nemen, maar ze hadden moeten kunnen rekenen op ondersteuning. U hebt niet gezegd dat het niet samen met hen kan gebeuren, maar we hebben daar toch niet veel van gezien. Ik zeg niet omdat het niet gebeurd is, dat u het wat voorbijgestreefd vindt om precieze actie te voeren voor dat thema. Het parlement heeft met de moedige inzet van de regering mee draagvlak gegeven aan de wettelijke regeling voor de verkiezingen van 2006. Er had van de opportuniteit gebruik moeten worden gemaakt om specifiek aan de meerderheidsgroepen aandacht te geven veeleer dan aan de minderheidsgroepen. Ik blijf me afvragen of dat geen gemiste kans is geweest.

Mevrouw de minister, hoewel de getallen belangrijk zijn, zijn ze geen doel op zich. Ze dienen om een programma uit te voeren. Het is dus niet zomaar goed om te weten wat de cijfers zijn. U zegt dat wetenschappelijk onderzoek niet nodig is want het zit mee geïncorporeerd in de duiding bij de uitslag op www.vlaanderenkiest.be. Als de vraag wordt gesteld over de impact van de rits, zegt u zelf dat u niet weet of het resultaat te maken heeft met de rits of de campagne. Misschien moet dat het voorwerp uitmaken van wetenschappelijke studie zodat

we effectief weten wat het meeste doorweegt. Ik dring erop aan daar verder werk van te maken.

Samen met mijn collega's die dit in de commissie opvolgen, zal ik de aanwezigheid in de colleges bekijken.

De voorzitter: Mevrouw Crevits heeft het woord.

Mevrouw Hilde Crevits: Ik heb aan minister Keulen een schriftelijke vraag gesteld over de evaluatie van de verkiezingen. Daarin stonden zeer punctuele vragen over waar mannen en vrouwen op de lijsten stonden. Ik heb een kort en laconiek antwoord gekregen, namelijk dat er geen informatie beschikbaar is. De minister suggereert om dat in het kader van wetenschappelijk onderzoek te laten bekijken.

Mevrouw de minister, u hebt daarnet gezegd dat u in verband met de rits niets meer zult ondernemen want het is de verantwoordelijkheid van elk lokaal bestuur. Ik ben het daarmee eens, maar in de beleidsnota Gelijke Kansen staan wetenschappelijke onderzoeken opgenomen voor van alles en nog wat. Soms is daar wat kritiek op. Er zijn al studieopdrachten geweest. U verwijst naar professor Reynaert en zijn onderzoek. Misschien is het nuttig om dat eens te laten evalueren. Ik denk dat het gemakkelijk moet zijn om die gegevens er met de juiste software uit te halen. Het is opvallend in de gemeenten waar er een rits is gehanteerd, er meer vrouwelijke verkozenen zijn. Ik heb er zeven gecontroleerd, maar het zal wellicht voor heel Vlaanderen zo zijn. Ik denk dat het gemakkelijk en niet zo duur is die gegevens op te halen zonder dat u vanuit de politieke overheid dwingende maatregelen moet opleggen. U zegt het zelf dat bij Gelijke Kansen, het gezegde 'meten is weten' van tel is. Ik denk dat het hier van belang kan zijn om die metingen uit te voeren, dan kunnen we met meer kennis van zaken praten.

De voorzitter: Minister Van Brempt heeft het woord.

Minister Kathleen Van Brempt: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, wat die campagne betreft, legt u de vinger op de wonde. Een aantal vrouwenorganisaties waren het niet eens met mij, en ik niet met hen. Ik heb hen openlijk gezegd dat ik er geen probleem mee had dat zij een eigen campagne opzetten. Als de Vrouwenraad dat doet, dan doet ze dat eigenlijk ook met geld uit de gelijkemanspot. De Vrouwenraad wordt immers structureel gesubsidieerd. Ik heb de Vrouwenraad natuurlijk niet gezegd dat ze dat niet meer mogen doen, maar zelf geloof ik niet meer in een stem-vrouwcampagne op zich.

Ik geloof nog wel in campagnes die de mensen ertoe aanzetten om op een open manier de verschillende bevolkingsgroepen te benaderen. Er is daarvoor natuurlijk meer geld nodig dan wat we tot vandaag in cam-

pagnes hebben gestopt. De essentie van democratie is wel dat men wordt vertegenwoordigd door mensen die de diversiteit in de samenleving weerspiegelen. Vrouwen zullen daar meer van profiteren dan mannen, en dat is ook nodig. In elk geval verklaren die verschillende opvattingen waarom ieder zijn weg is gegaan.

Ik laat de zaken evenwel niet op hun beloop. Ik voer gesprekken met de middenveldorganisaties. De organisaties die subsidies uit de gelijkekansenpot krijgen, zal ik opdragen om aan diversiteit te werken en dus veel meer dan alleen rond vrouwen actief te zijn. Ik kan het niet aanvaarden dat de Nederlandstalige Vrouwenraad en andere organisaties, die door ons toch goed worden gesubsidieerd, een belangrijk deel van de vrouwen niet of bijna niet zouden bereiken. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de allochtone vrouwen. Die organisaties zijn het trouwens met dat standpunt eens, en we werken samen aan een oplossing. Misschien moeten we daarover eens een apart debat organiseren.

Ik zou wel eens willen weten wie op welke plaats staat. Dat intrigeert me. Ik zou de hypothese naar voren willen schuiven dat er een groot verschil is tussen de toestand op het platteland en die in de stad, en misschien is de impact van het ritsprincipe in beide gebieden niet dezelfde. Ik wil eens bekijken hoe we dat kunnen aanpakken. Wellicht is dat een geschikte taak voor het 'heel nieuwe' Steunpunt Gelijkekansenbeleid. Het Steunpunt kan dat ongetwijfeld snel en efficiënt onderzoeken. Ik bekijk dat nog.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
